

TEK BAŞINA

İnsan, kaybedince anlarmış, çok şeyin değerini. Sıcığın değeri soğukken, uykunun değeri uyanırken, tokluğun değeri açken...

Şu koşan insanlar, yüzenler, oynayanlar; acaba biliyorlar mıydı, ellerindeki bu nimetlerin kıymetini? Gerçekten, tam manasıyla şükredebiliyorlar mıydı hallerine? Halbuki, ne kıymetli nimetlerdi bunlar... Çoğu bilmiyordur belki, ama ben onlar gibi değilim. Ben, bu nimetlerin kıymetini, tam manasıyla biliyorum. Bilhassa, görmenin ne büyük bir nimet olduğunun farkındayım. Görmek, gerçekten de; Yüce Yaradan'ın, insanlara nasip ettiği büyük bir nimet. Ben, görmenin kıymetini çok iyi biliyorum; çünkü artık göremiyorum... Evet, çünkü artık göremiyorum. İşte, bu yüzden biliyorum. Çok şeyin değerinin, kaybedince anlaşılması gibi; ben de görmenin değerini kaybedince anladım... Gözlerimi kaybettiğimde, 12 yaşındaydım. Son gördüğüm; kocaman bir kamyonun, üzerimize doğru geldiği idi. Ondan sonrasını, hatırlamıyorum. Gözlerimi açtığımda hastaneydim. Ne var ki hastanede olduğumu bana yakınlarım söylemişti. Çünkü ben, hiçbir şey göremiyordum... Artık görme engelliydim.

Bir daha hiç göremeyecektim; ancak halimden asla şikayet etmedim kimseye. Çünkü bu; "haşa" Yüce Yaradan'ı, insanlara şikayet etmek anlamına gelirdi. Yüce Mevla, sevdiği kullarına vermiş zaten sıkıntıları. Öyle ya, tarihe baktığınızda en çok sıkıntı çekenlerin, peygamberler olduğunu görürsünüz... Ben halimden şikayet etmem, neden böyle oldu demem, diyemem. Takdir-i ilahidir herşey. Ayrıca da kötü bir şey değil ki, engellilik.

Şimdi size, bir hikaye anlatacım. Bu hikaye, benim hikayem. Bir görme engellinin, yani; benim başımdan geçen bir hikaye. Bazen dramatik, bazen gerilimli ve bazen de korku dolu olan bir hikaye... Bu hikayem, bildiğiniz hikayeler gibi değil. Ben bu hikayeyi, henüz yaşamadım. Evet, henüz yaşamadım. Birazdan yaşayacağım ve hikayemde başıma neler geleceğini, çok iyi biliyorum; çünkü çok kez aynı hikayeyi yaşıyorum... Tahmin ediyorum ki şaşırdınız; "bu nasıl bir hikaye" diyeceksiniz. "Böyle, hikaye mi olur" diyeceksiniz. Oluyor işte; böyle bir hikaye benimki... Bu; bir görme engellinin "sokağa tek başına çıkma" hikayesi. Evet, bir görme engellinin; dram, korku ve gerilim dolu; "sokağa tek başına çıkma" hikayesi.

Diyebilirsiniz ki; "sokağa çıkmanın dramlık ve gerilimlik nesi var", "sokağa çıkmak sıradan bir şey". Evet, sizin için; sokağa çıkmak sıradan ve basit bir şey olabilir. Ne var ki; neredeyse, her gün sokağa çıkıyorsunuz. Hatta bu, zevkli bile oluyor. O halde; "bunun dramlık ve gerilimlik nesi var" demeniz normal, ama öyle demeyin. Eğer ki, engelliyseniz ve içinde yaşadığınız toplum, sizin sesinizi duymazlıktan geliyorsa; işte o zaman bir engellinin, "sokağa çıkması"; dramatik, gerilimli, korku dolu bir hikayeye dönüşebilir.

Şimdi gelin, önce beni tanıyın. Bakın, ben kimim ve nasıl yaşıyorum hayatımı... Önce beni tanıyın, sonra da hep birlikte dışarı çıkarız.

29 yaşındayım. Adım Kemal. Özel bir şirkette çalışıyorum. Bekarım. Sıkıldığımda, ara ara dışarı çıkarım gezmek için. Annem, biraz bile gezince rahatsızlandığı için, ondan destek almak istemem çoğu kez. Babam da o kazada, hayatını kaybettiği için; annemden başka kimse yoktur hayatımda. Bu yüzden, annem yoksa; tek başıma çıkmak zorundayımdır hep... Çok sık çıkmam aslında gezmeye. Ayda bir anca... Adımlarım, her şeyimdir benim. En yakın, rehberimdir. Görmediğim için, her yere adımlarımı sayarak ulaşıyorum. Bütün planlarımı, ona göre yaparım. Mesela; odamla mutfağın arası 7 adımdır. Mutfakla, lavabonun arası ise 9.

Sürekli gittiğim bir park vardır bir de. Gezmek için, oraya giderim hep. Nasıl mı giderim oraya? Bastonumu alırım mutlaka yanıma. Sonra çıkarım dışarı. Kapıdan çıkıp, sağa dönünce, 62 adım sonra; beni ana caddeye götürecek ara sokak çıkar önüme. O ara sokağı dönüp; 79 adım ilerleyince de, ana caddeye ulaşıyorum. Ana caddeye varınca, sola döner; 153 adım giderim. Orada bir kavşak vardır. Kavşakta da lambalar. Kavşaktan karşıya geçmek için, 16 adım atmak yeterlidir. Sonra sağa dönüp, 57 adım gidince; bizim yeşilliklerle dolu, o güzel parka gelirim. Parkın girişinde, basamaklar vardır. Tam 4 basamak... İndikten sonra parktayım. İşte bu park benim, herşeyimdir.

Canım ne zaman sıkılsa buraya gelir, burada huzur bulurum. Burası, benim için ayrı bir önem taşır. Cıvıldağan kuşların, oynayan çocukların ve satıcıların sesleri, huzur verir bana. Şükürler

olsun Mevlam'a ki, böyle bir, huzur bulma aracım var...

Parkta; 8'er adım aralıklarla, banklar vardır. Her bankın yanından geçerken, selam veririm; yanıt gelirse bankta birileri vardır; o zaman, oturmam o banka. 8 adım yürür, başka banka giderim. Yine selam veririm. Eğer selam verdiğimde yanıt gelmezse; o bank boştur ve oraya otururum. Budur yöntemim. Hamd olsun Rabbime; idare ediyorum böyle.

Hadi, gelin şimdi hep beraber; bu planını yaptığım yolculuğa çıkalım ve bir görme engellinin, "sokağa çıkma hikayesini" dinleyelim... Sizin için sıradan olan bu iş, bakın; benim için, "vurdumduymaz düzenler ve insanlardan ötürü", nasıl bir sıkıntıya sebep oluyor.

Bugün, günlerden Cumartesi. Hava çok güzel. Kuşlar, cıvıl cıvıl ötüyor. Ben görmüyorum belki; ama dışarıda çok güzel bir hava olduğu kesin. Olsun, şükrediyorum halime... Hava, son 3 gündür yağmurluydu. Daha bugün; yağmur, yerini güneşe bıraktı...

Kapıdan dışarı ayak bastım. 62 adım sonra, ilk ara sokak karşıma çıkacak... 15 adım attım. Kaldı, 47 adım. 16. adım atacağım. Her şey, iyi gidiyor. Şu ana kadar, herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Asayiş berkemal... N'oluyor? Aaaaah! Canım çok acıyor. Yine, bir şeye bastım ve yere düştüm. Şu an da yerdeyim. Tam da, elimin üzerine düştüm. Neydi bu böyle, neye basıp düştüm yine? Evet, tahmin etmeliydim. Dokununca anladım; yolumun üzerinde, bir muz kabuğu... Neden yolun ortasına attılar bilmem ki? Hangi mantıkla yaptılar bunu? Bastonumla farkedemedim. Görmediğim için de, üzerine bastım ve yere düştüm. Canım çok acıyor. En çok da, elim acıyor... Kalkamadım da halâ. Etraftan, kaldırmaya gelen de yok. Herhalde, etrafta kimse yok. O zaman, kendi çabalarımla kalkmam gerek. Zaten, sürekli yardım istemekten de çekinirim... Bastonum da fırladı bir yere. Elimle yoklaya yoklaya, bastonumu bulmalıyım. Ellerim, yere sürdüğüm için kirleniyor şu an, ama olsun. İyy, o da ne? Herhalde yolda pis bir şey vardı, ona değdi elim, hissediyorum. Neydi acaba? Umarım, birinin tükürüğü değildir diyeceğim ama; ne yazık ki öyle. Birinin tükürüğüne değdi elim. Ööğğ, iğreniyorum şu an. Gerçekten midem bulandı... Bastonumu bulup, ellerimi yıkamalıyım bir an önce. Heh, buldum; ama elimdeki pis şey midemi bulandırıyor halen... Neyse, olan oldu. Hadi kalk artık, Kemal. Toparlanmalısın. Bu senin başına, ilk kez gelmiyor. Yine görmedin, yere düştün ve canın yandı. Alışmalısın. Sen, bu toplumda yaşayan bir engellisin. Bunlar, senin için normal şeyler. Hadi toparlan... Tamam da, sadece şuna bir anlam veremiyorum, neden insanlar bu kadar sorumsuz? O muz kabuğunu; kim, neden o yolun ortasına attı? Hadi diyelim, birisi attı; neden kimse alıp kenara çekmedi? O sokaktan, bir görme engellinin geçeceği akıllarına gelmedi mi hiç? Evet, galiba çok ince düşünüyorum! E tabi; kimin aklına gelir ki, görme engelli biri gelecekte, kabuğu görmeyecekte, basıp düşecek. Zaten toplumda; "engelli insan" diye bir şey yok ki. Herkes sağlam, herkes görüyor; herkes o kabuğu farkedebilir! Kendileri görüyor ya, problem yok... Neyse, moral bozmak yok. Yola devam... Halimden şikayet etmek yok, şükürler olsun halime; ama bu duyarsız insanlardan şikayetçiyim.

Yoluma devam ediyorum. 62 adım gittikten sonra, ilk arayı dönüp; 79 adım daha ilerledim. Artık ana caddedeyim. Acım geçiyor yavaş yavaş. 18 adım sonra, bir çeşme var kenarıda. Orada ellerimi yıkayacağım. İlk niyetim bu... Canımın acısı geçmeye devam ederken, ben de yürümeye devam ediyorum. Canımın acısının geçiyor olması, beni mutlu ediyor... Aaaa, aah! Bu da ne? Gözümün kenarına, sert bir şey battı, aaaa, canım çok acıyor! Bu da neydi böyle? Çok acıttı. Canım yanıyor yine... Dur bir dakika, galiba biliyorum ben bunu. Sabıkası var çünkü. Bu; yollara dikilen ve dalları yola sarkan ağaçların, o dallarından biri olsa gerek. Aaaa, yine çarptım ve canımı yaktı işte. Dal muhtemelen yapraksızdı ve o haliyle canımı epey yaktı... Yaşadığım bu sıkıntıdan da; görme engelliler olarak, muzdaribiz zaten biz. Sokakta, çokça yaşadığımız sıkıntılardan biridir.

Benim için de; yola sarkan o ağaç dalları, problem olur çoğu kez. Üstelik onları, farketmeme imkan yok. Bastonum, sadece yere değiyor. Havayı kontrol edemem ki... O ağaçları diken, ancak dikdikten sonra ilgilenmeyi ihmal eden birileri, yine canımın yanmasına sebep oldu. Evet, ağaçlar dikilmeliydi; fakat zarar veren kısımları budamayı ihmal etmemeleri gerekirdi... Neden ihmal ederlerdi ki? Ya görme engelli biri; haliyle göremediği için, dala çarpar da canını yakarsa diye düşünmezler miydi? Aman, benim ki de soru işte. Görme engelli de, çıkmayıverseydi canım, tek başına dışarı. Yok muydu, kimi kimsesi; bir yakınıyla çıksaydı. Hem ne olurdu ki, gözüne dal çarptıysa; e zaten göremiyordu, gözüne zarar gelme ihtimali yoktu ya... Neyse; ben yine devam

etmeliyim yoluma. Canım yandı, ama olsun. Moralimi bozamam. Parka gidince, zaten huzur bulacağım. Bu sorunlarla yaşamaya alışmalıyım.

Yoluma devam ediyorum... 18 adım sayıp, çeşmede elimi ve yüzümü yıkadım. Ardından, bastonumla yoluma devam ediyorum. Gözümün acısı, yüzümü yıkayınca geçti baya... Trafik lambalarına varmama, 115 adım var. Saymaya başladım yine... Aydaa, o da ne? Bastonum, bir engele takıldı. Bu, büyükçe bir engel. Elimle yokluyorum. Evet, bunu biliyorum. Yabancı değil, tanıdık bir engel. Kaldırımın üzerine bırakılan, büyükçe bir araba. İlk kez gelmiyor başıma. Bu sorundan da muzdaribiz. Kaldırıma bırakılan arabalar, hep sıkıntıdır bizim için... Artık, yoluma kaldırımdan devam edemem. Mecburen, arabanın yanından geçicem; ama bu da kaldırımdan, caddeye inmeme sebep olacak. Eyvah eyvah, arabalar da hızlı geçiyor galiba. Caddeye indiğimde, ölçüyü fazla kaçırıp, caddeyi işgal edebilirim. Bu da, hızlı gelen bir arabanın, bana çarpmasına sebep olabilir. Zaten cadde dar. Çok riskli yani... Bundan çok korkuyorum. Bunu, ilk kez yapmıyorum, ama çok korkarım bu işten. Caddeye inmek, çok tedirgin eder beni; ancak yapılacak bir şey yok, geri dönecek değilim ya... Etraftan, pek ayak sesleri de duyulmuyor. Yani, pek kimse geçmiyor. Zaten her seferinde, insanlardan yardım istemekten de sıkılıyorum. Bu yüzden, birileri geçsin diye, beklemek de istemiyorum. Mecburen; dikkat ede ede, korka korka caddeye inip, 6-7 adım kadar yürüyeceğim. Hadi bakalım, ineyim... 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 adım... Tamam, şimdi tekrar kaldırıma çıkabilirim... Neyse ki, bir şey olmadı. Bu sefer de ucuz atlattık, şükürler olsun.

Yoluma devam ediyorum. Yürüyorum, şu an. Başka bir problem yok şimdilik. Umarım bundan sonra da olmaz... Aha o da ne? Kolum bir şeye çarptı... Eyvah, bir şey kırdım galiba. Çünkü, cam kırılma sesi duydum. Tüh! Galiba kolum, bir esnafın; kaldırımdaki tezgahına "satma amacıyla koyduğu"; cam eşya gibi bir şeye çarptı... Eyvah eyvah, ne yaptım ben? Ya çok pahalı bir şey kırdıysam? Zaten hiç sevmem, esnafın kaldırımını aşırı işgal eden bu tezgahlarını. Muzdarip olduğumuz sıkıntılardan biridir; bir şey kırmama sebep oldu işte... Kırdığım şeyin yüksek bir değeri olabilir. Eyvah ki ne eyvah! Şimdi, yürüyüp gitmek içime sinmez. Korkarım zaten kul hakkından. Bir şey kırdım ve korkuyorum şu an. Şimdi mahçup olucam, dükkan sahibine karşı. Zor durumda kalıcım. Adama, dil dökmem gerek... Üstelikte; suçsuz yere özür diliycem, sıkıntıya giricem. Sonuçta, hatalı olan ben değilim, o. Kaldırımını, aşırı işgal etmiş ve hatalı; ama ne var ki, benim özür dilemem gerek. Mecburum buna, şartlar böyle...

Yola devam ediyorum. Adamdan özür diledim, utana sıkıla. Adam, para falan istemedi, ancak suçsuz yere özür dilemek zorunda kaldım. O garibime gitti... Neyse alışmalıyım böyle şeylere. Toplum ve düzenler böyle. Ne yazık ki düzenler kurulurken; bir çok yerde, bu toplumda engellilerin de yaşadığı unutulmuş... Yapıcak bir şey yok, mecburen alışıcaz, ama bu vurdumduymazlık beni çok üzüyor. Neden kimse; o, caddelerden; görme engellilerin geçeceğini hesaba katmıyor. Bu toplumda, engelliler de yaşamıyor mu? Neden biz bu toplumda hep yok sayılıyor? Neyse, sorup durmama gerek yok. Cevapları, yok nasılsa.

Düşe kalka, acı çeke çeke, engelleri aşa aşa; devam ediyorum bu "zorlu yolculuğa". Sizler için, sıradan ve zevkli olan bu yolculuklar ne yazık ki; bir görme engelli için; zorlu bir yolculuk olabiliyor. Neyse; moral bozmak yok. Parka gidince, huzur bulurum nasıl olsa.

Caddeye indikten sonra, 153 adımımı tamamladım ve lambaların olduğu yere geldim. Karşıdan karşıya geçeceğim. Kafamı kaldırdım, şu an yayalara kırmızı ışık yanıyor. Bekliyorum kaldırımda, 20 saniye var yeşile, dersem tabi ki inanmayın. Elbette, bunları göremiyorum; ama ne yapayım arada espri yapmak hoşuma gidiyor. Rahatlatıyor beni; ancak ne var ki, yine ciddi bir sıkıntıyla karşı karşıyayım.

Trafik işliyor ve ben lambaların hangi renk yandıklarını göremiyorum. Lambalarda, sesli uyarı sistemi yok... Çok yerde olduğu gibi; yine bu sistemlerde de görme engelliler unutulmuş. Şaşırmıyorum desem, yeridir... Bazen, sabah erken saatlerde gelirim buraya. Etrafta kimsecikler olmadığı için, yardım da alamam. İşte o zaman, işim pek zordur. Lambaların ne renkte olduklarını görmediğim için, karşıya geçmem çok riskli oluyor. Cesaret edemem genelde. Olası bir hata durumunda, canımdan olabilirim. Hadi şimdi etraftan, birkaç insanın sesi duyuluyor da; onlardan yardım isteyebiliyorum. Gerçi, ne yalan söyleyeyim; her seferinde insanlardan yardım istemekte, sıkıyor beni. Etraftan birileri geçsin diye beklemek, onlara dil dökmeye çalışmak, vakitlerini almak,

ne bileyim garip geliyor; sıkılıyorum. Belki adamın işi var, acelesi var, onu neden oyalayayım ki, öyle değil mi? Halimden şikayet etmem asla, şükürler olsun halime; ama bu duyarsız düzenlerden şikayetçiyim. Neden, illa birilerinden yardım almak zorundayım ki? Tek başıma, gezmeye çıkamayacak mıyım? Tabi ya, doğru! Ne işi var, görme engelli birinin dışarıda tek başına? Canı dışarı çıkmak isterse, birisini alsın yanına değil mi? Neden tek başına çıkıyor ki? Neyse, başlıycam şimdi, yine sorular sormaya... Yine birinden yardım isteyerek, geçiyorum karşı tarafa. Şükürler olsun ki, bazıları seve seve yardım ediyor.

Kalan adımlarımı da sayıp, parka ulaştım. Keyfim, yerine gelmeye başladı. Parktaki çocukların sesleri, kuşların cıvıltıları rahatlatmaya başladı beni. Bu, zorlu yolculukta artık sona geldim. Önce; düştüm canım yandı, bastonumu ararken elim kirlendi, sonra ağaç dalına çarptım gözüm acıdı, görmeyen halimle caddeye inip kendimi riske attım, bir şeyler kırdım falan, ama zor da olsa parka gelmeyi başardım. Şimdi, keyif sürme vakti.

Bastonumla ilerlemeye devam ediyorum. 4 adım sonra, ilk bankla karşılaşacağım. Umarım bundan sonra, bir sıkıntıyla karşılaşmam ve bu stresli yolcuğun sonrasında, şu parkta derin bir nefes alırım... Yoksa, çok şey mi istiyorum sokaktan? Evet, galiba öyle. Çünkü, şu an da, başıma pis bir şey geldi. Ayağım; içi çamurlu su dolu, bir çukura girdi. Ayakkabımın içi, sıırılsıklam şu an. Bu bana büyük rahatsızlık veriyor... Son günler; yağmurlu olduğu için, yerler henüz kurumamış anlaşılın. İşte o yağmur suları, parkta üzeri tam kapatılmayan bir çukura dolmuş herhalde. Bende parka girmenin heyecanıyla, bastonumla farkedemediğim için, ayağımı çukurun içine soktum. Haliyle, ayağım sıırılsıklam şu an... Bu da, başıma ilk kez gelmiyor aslında. Üzeri kapatılmayan çukurlar, hep sıkıntı olmuştur bizim için. Çoğu kez de, düşme tehlikesi atlatmışımdır, böyle çukurlarda. Şimdiyse, ayağımı ıslattı.

Tam mutluluğa ulaşım, stresimi atayım derken; son dakika golü yedim yine sokaktan. Bu gol de, maçı bitirdi artık. Bu saatten sonra, devam edemem. Ayağımdaki su, beni rahatsız ediyor. Bu şekilde, parkta oturmam imkansız. Zevk alamam. Geri dönmek zorundayım... Neden, kapatmazlar ki zaten şu çukurları? Belli ki, orada bir kazı çalışması gibi bir şey yapılmış. Böyle görme engelli birinin gelip, o çukura takılacağını, düşebileceğini veya basıp ayağını ıslatabileceğini hiç düşünmemişler miydi? Aman, galiba çok soru soruyorum ve galiba çok şey istiyorum. Ne işi var görme engellinin tek başına dışarıda, o otursun evinde veya yanında biri varken çıksın. Öyle değil mi?

Artık, geri dönmem gerekiyor. Sokakta karşıma çıkan, mâlum sorunlar yüzünden; park keyfim başlamadan bitti. Zaten, böyle şeylerin olacağını az çok tahmin ediyordum. Dedim ya; ben bu hikayede nelerin başıma geleceğini biliyorum diye. Yine de, bir umut çıkmıştı işte dışarı. Neyse; şimdi tekrar geri döneceğim. Tabi ki; yine, gelirken yaşadığım ve bütün görme engellilerin ortak sorunları olan, o kronik sorunları; dönerken de yaşayarak...

İşte buydu benim “sokağa çıkış” hikayem. Sizler için sıradan olan, sorunsuz olan, hatta zevkli olan; “sokağa çıkışlar”, bir engelli için; sıkıntılı, riskli, acı verici ve meşakatli olabiliyor. Demiştım ya; ben halimden asla şikayet etmem. Takdir-i ilahidir bu; ancak engellileri görmezden gelen ve toplumda yok sayan düzenlerden şikayetçiyim ben. Bir engellinin, tek başına dışarı çıkmasını, büyük bir meşakat haline getiren; engellerimizi yüzümüze vuran düzenlere karşıyım.

Engellilik sorun değil, engellinin derdinden anlamamak sorundur. Şimdi sorayım size; esas görme engelliler; gözleri görmeyenler mi, yoksa toplumdaki engelli vatandaşları görmeyenler mi? Bence ikincisi... Sizce?

-SON-